

Cruiseschepen en dingen die voorbij gaan, nr. 4.: ABANDON SHIP

De replica van het VOC-schip "Amsterdam" en de "Marella discovery" voor een dokbeurt in de haven van Amsterdam (foto Nora van Klingereren)

Sinds de uitbraak van de pandemie in 2020 schrijf ik zo af en toe een column onder de titel 'Cruiseschepen en dingen die voorbij gaan'. De gelijkenissen tussen de kantoorkolossen en cruiseschepen zijn voor mij treffend.

Tegenover mijn huis zie ik een cruisechip in het dok liggen. Een jaarlang ronddobberen op zee is genoeg geweest. Klaarblijkelijk tijd voor een zogenaamde 'dokbeurt'. Tijd voor verandering?

Ik ga met de pont naar de overkant om te kijken wat er gaande is. En daar liggen ze dan: de Amsterdam¹ en de Marella discovery². Als ware zusterschepen naast elkaar. Het kan geen toeval zijn. Twee iconen uit vervlogen tijden.

Het moge duidelijk zijn: ik ben geen voorstander van kantoorkolossen en al helemaal niet van een massale terugkeer naar deze mastodonten. Daar is ook alle reden voor. In de periode voor Corona is al gebleken dat de bezettingsgraad van de kantoren bedroevend laag is. Op zijn best circa 65% op maandag, dinsdag en donderdag tussen 10:00 en 15:00 uur. Welgeteld 15 uur. Met nog wat gebruik op de andere dagen kom je uit op een fractie van de beschikbare 168 uur per week (24x7).

In de periode van de COVID-19 pandemie is massaal thuisgewerkt. Uit het WeWerkenThuis-onderzoek van het CfPB blijkt dat de meeste medewerkers in de toekomst wel 2 tot 3 dagen thuis willen werken. Gevoegd bij discussie over een 4-daagse werkweek zal het gebruik nog verder dalen. Op zijn zachtst gezegd niet het beste financieel-economische model voor de inzet van dit kapitaalmiddel. Daar komt dan nog bij dat het niet gebruiken van de kantoren slecht is voor de leefbaarheid van de stad. Bovendien levert het in bedrijf houden milieuschade op, omdat het nauwelijks gebruikte gebouw wel voortdurend verwarmd of gekoeld moet worden.

En waarom zouden we ook naar kantoor willen? Uit onderzoek blijkt dat we vooral naar kantoor willen komen om onze collega's weer fysiek te ontmoeten. Met andere woorden: we missen de collega's maar niet het kantoor. Dat roept gelijk de vraag op of je dat ontmoeten wel op kantoor moet doen. Geeft dát soms de binding met de organisatie? Of is het gebruik van het kantoor meer bedoeld om de manager weer een rol te

¹ De originele Amsterdam vertrok in 1749 voor haar 'maiden-voyage' van Texel naar Batavia, maar zonk op de heenreis al voor de Engelse Zuidkust.

² De Marella Discovery is in 1995 gebouwd.

geven? Zodat zij weer mensen met jeukwoorden kunnen 'onboarden'? Of missen we de manager in zijn/haar kantoor toch eigenlijk ook niet? Kunnen we de teams, zoals Japke Bouma in haar columns schrijft, het niet allemaal beter zélf laten regelen, zoals ze dat het afgelopen jaar ook prima gedaan hebben?

Ik lees dat het Rijk 'Rijksontmoetingspleinen' wil gaan inrichten. Help! Waarom willen ze dat nu weer institutionaliseren? Is het niet veel inspirerender om in een andere willekeurige omgeving samen te komen? Zou juist het ontmoeten niet bij Horeca Nederland terecht moeten komen, bij ondernemers die met hun ienies-mini zwemvestje nu trachten om niet te verzuipen?

In de afgelopen periode is het beeldbellen compleet usance geworden en niet meer weg te denken. En ontwikkelingen gaan door. Modehuis Gucci werkt aan een digitale kledingcollectie, zodat je er met één muisklik goed uitziet op het scherm. Dat reduceert de extreme vervuiling door de textiel- en vooral de katoenindustrie (daar komen dan wel de energieslurpende datacenters voor in de plaats, maar dat terzijde).

Digitalisering zal een nog grotere plek krijgen en het kantoor zal een steeds marginalere rol spelen.

Maar wat doen we dan met dat vastgoed? Mogelijkheden te over zou ik zo denken: teruggeven aan de natuur, zoals in de jaren '90 gebeurd is met de in onbruik geraakte hoogovens in Duitsland, verbouwen tot woningen, de samenleving hiermee laten stoeien en duizend bloemen laten bloeien.

Wat je ook doet, verlaat het kantoor! In nautische termen: ABANDON SHIP!, kies met je zelfsturende team (maatje reddingboot?) het ruime sop naar een tijd zonder kantoor, maar vol avontuur en nieuwe ontdekkingen.

Nora van Klingeren (2021)